

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 1. De potentiis materialibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

de habitibus voluntatis, & in hoc de aliarum potentialium habitibus dicam.

§. I.

De potentiis materialibus.

2 **S**otus, Gabriel, & Ocham apud Soar disp. 44. sect. 2. n. 2. exiunt dari habitum in potentia locomotiva. Quia experimur visum, & exercitio facilius hominem currere, & saltare, citharamque motu digitorum pullare. Hæc ratio nullius est momenti, hæc enim facilitas potest consistere, vt docet idem Soar ibid. n. 5. in habitu voluntatis, quo facilius voluntas has actiones potentis externis imperat. Deinde ex dispositione passiva membrorum, quæ vñ magis expeditur non per qualitatem aliquam productam; sed per maiorem, vel minorem nexum, quem habent in ordine ad coniunctionem localem quæ fieri potest per attritionem aliquarum partium, vel indurationem eorum, quæ non causatur tantus dolor mutua eorum collisione.

3 Dicendum est, in potentia locomotiva nullum habitum reperiri. Ita Soar n. 2. cum D. Thoma & aliis. Quod probatur, quia potentia locomotiva est potentia necessaria, absque vlla indifferentia suos actus eliciens; potentia autem necessaria non potest habere habitus. Cum enim semper producat, non potest habitus illam inclinare ad productionem actuum. Per se enim est determinata, ad producendum omne id, quod potest; potentia autem determinata per suam essentiam non potest inclinari ad id, ad quod est iam determinata. Nullam enim efficaciam potest habere, neque vllum effectum potest prestare habitus ex se inclinans respectu potentie non tantum inclinaret, sed etiam determinaret.

4 Dicendum est secundo, sensus externos non posse habere habitum acquisitum propter eandem rationem. Quotiescumque enim potentia externa est potens, per speciem actum producere, illum in quantum potest producit, ad cuius productionem potentia ex se intrinsecam inclinationem habet.

5 Obicit Arriaga: habitum posse, potentiam necessariam adiuuare, vt facilius, hoc est, minori conatu effectum producat, ac proinde rectam non esse hanc rationationem, est potentia necessaria: ergo non est capax habitus. Hæc obiectio nihil præstat. Quia effectus habitus non est tantum adiuuare potentiam, vt minori conatu effectum producat; sed illam inclinare, ad effectum producendum, illamque alligere, vt effectum producat. Hoc enim est munus habitus, non vt effectus minori conatu producat, quia hoc prouenit ex maiori virtute agentis, & ex multitudine agentium, est eiisdem ordinis: Duo enim homines minori conatu portant lapidem coniuncti, quam vnus eorundem lapidem portaret.

6 Ex hoc infertur: nullum sensum externum indigere habitibus, neque illos habere posse ad productionem suarum sensationum, quas ita elicit, vt non possit, semel in actu primo ad illas constitutus eas non elicere.

7 Infertur similiter, in sensu interno, neque in appetitu brutorum non dari habitus distinctos ab speciebus impressis, & phantasmatis: ita Soar sect. 3. n. 3. Ratio est. Quia sensationes internæ necessariò producantur à sensu interno speciebus instructo, quæ sensationes internæ, seu phantasmata determinant actus appetitus. Quia bruta in omnibus suis actionibus determinantur ad vnum ex vi obiectorum, pro vt illis representantur.

8 Obicit: In brutis experimur facilitatem acquisitam ad aliquos actus. Saepè enim repetito exercitio alicuius motus, quem difficile præstabant, illum postea facile exercent, quam facilitatem non acquirunt in externis sensibus: ergo præter species dantur in sensu brutorum aliqui habitus. Respondeo bruta facilitatem acquirere ad illa, quæ saepè exercuere: Quia exercitio præterito species retinent in sensu interno, quibus obiectum præteritum melius agnoscunt, & facilius appetunt, quod fit sine aliis habitibus: in sensibus autem externis hanc facilitatem non acquirunt, quia in illis nullæ remanent species præteritorum actuum.

9 De hominis cogitativa aliter philosophatur Soar n. 6. exiunt enim dari in hac habitum distinctum ab speciebus dantem facilitatem, & inclinantem potentiam, ad operandum. Quia hominis cogitativa non est ita simpliciter determinata ad vnum sicut phantasia bruti, quia potest ex

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I. I.

rationis imperio moueri, & determinari ad operandum. Nihilominus dicendum est cogitativam, seu sensum internum hominis nullum habere habitum distinctum ab specie, quia indifferentia, quam habet deriuatam à voluntate, non sufficit, vt respectu illius habitus contrahatur. Quod constabit ex dicendis §. sequenti, vbi probabo intellectum non habere habitum distinctum ab speciebus, qui non immediatius participat hanc indifferentiam à voluntate, quam cogitativa, seu internus sensus.

§. II.

De habitibus intellectus.

10 **P** Soar sect. 4. n. 3. docet cum Caietano, Capreolo, Soncinato, & aliis Thomistis: in intellectu dari habitus distinctos ab speciebus. Magis placet opposita sententia, negans habitus distinctos ab speciebus existentes in intellectu. Quam defendunt Hurtad. disp. 16. sect. 2. & Arriaga disp. 9. sect. 1. subsect. 1. & alij ex antiquis apud Soar supra. Hæc sententia probatur ex fundamento facti §. præcedenti. Intellectus est potentia necessaria: ergo non indiget habitu, vt inclinetur in proprios actus, quam rationem iam explico, & expendo.

11 Intellectus, posita specie sufficiente ad apprehensionem obiecti, necessariò illud apprehendit absque vlla indifferentia, sicut potentia visiva, posita specie, necessariò videt obiectum: ergo in ordine ad apprehensiones non indiget intellectus habitibus, quod concedunt auctores oppositæ sententiæ, qui illos tantum pro aliis operationibus contrahunt, ad quas adhuc non esse necessarios, sic proba. Obiectum vel apprehenditur euidenter vt verum, vel tantum probabiliter: si euidenter vt verum, non potest non intellectus illi assentiri. Si probabiliter, tota indifferentia intellectus ad assentiendum, vel non assentiendum determinatur à voluntate: ergo intellectus non indiget habitu vt se determinet. Quod sic explico. Proposito obiecto vt probabiliter intellectus, non potest intellectus sine imperio voluntatis assentiri quantumvis aliis habitibus instruat, & ideo ad actus fidei, quorum obiecta non representantur euidenter vt vera, requiritur prius affectus voluntatis; deinde, posito imperio voluntatis intellectus non potest non assentiri obiecto proposito, vt probabiliter: ergo tota determinatio intellectus respectu obiectorum, ad quorum assensum est indifferens, est penes imperium voluntatis: ergo ille non indiget habitu, vt se determinet, quia semper operatur, vel omnino necessariò, si obiectum proponitur euidenter vt verum, vel determinatus à voluntate, quando obiectum vt probabile representatur. Obiectum, vt probabile appello, quod representatur motuuo sufficienti, vt versetur assensus circa illud, siue hoc sit reueatio humana hominis fide digni, siue diuina. Idem, quod dixi de obiecto representato, vt toto respectu assensus, assero de obiecto representato, vt falso respectu dissensus. Eadem doctrina intelligenda est de assensu primorum principiorum probabilium, & euidentium per apprehensionem, quæ probabiliter, & euidenter proponuntur, & de assensu discursiuo conclusionis euidenti, & probabiliter per præmissas probabiles, vel euidentes.

12 Obicit Soar. Obiectum aliquando non sufficienter determinat intellectum ad actus: ergo pro his actibus indiget habitibus. Nego consequentiam. Quia intellectus in his actibus non determinatur à se sed à voluntate, & ita non indiget determinatio proprio, sed sufficit illi imperium voluntatis, vt determinetur.

13 Obicit. 2. Habitus quidam dicuntur practici, alij speculativi, alij virtutes, alij facultates, sed hæ denominationes non possunt conuenire speciebus: ergo dantur alij habitus, ab speciebus distincti, quibus hæ denominationes conueniant. Nego minorem. Species enim, quæ inclinant in actum practicum, practice dicuntur, & speculatiuæ, quæ inclinant in actum speculatiuum, similiter quæ inclinant ad actus scientiæ dicuntur habitus scientifici, & quæ ad prudentiæ actus, habitus prudentiæ dicuntur.

14 Obicit. 3. Habitus producantur ab actibus: sed species non producantur ab actibus: ergo species distinguuntur ab habitibus. Nego minorem. Quia actus intellectus relinquunt suam memoriam, & speciem representatiuam, tum ipsorum actuum, tum obiectorum representatorum per actus, vnde quò magis repetuntur actus circa idem obiectum,

R 2 eo